

16. Міністерств] аграрної політики та продовольства України [сайт] / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minagro.gov.ua/>.
17. Аграрний страховий Пул [сайт] / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uaip.com.ua/>.
18. Створення ефективної системи агрострахування з активною участю держави – можливі варіанти для України – Аналітична записка, підготовлена Проектом «Розвиток агрострахування в Україні», Міжнародна фінансова корпорація (IFC, Група Світового банку), 2011 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ifc.com.

Гудзь Г. А.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ РАЗВИТИЯ СТРАХОВЫХ УСЛУГ В АГРАРНОМ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВЕ В УКРАИНЕ

Резюме

В статье рассмотрены участники рынка сельскохозяйственного страхования. Охарактеризованы результаты деятельности страховых компаний, осуществляющих сельскохозяйственное страхование. Проанализировано современное состояние рынка сельскохозяйственного страхования в Украине. Также рассмотрены Аграрный страховой Пул и результаты его деятельности.

Ключевые слова: страховая компания, договор страхования, застрахованная площадь, страховая премия, страховая услуга.

Hudz H. A.

National University of Kiev named after Taras Shevchenko

CURRENT STATE OF INSURANCE SERVICES IN AGRICULTURAL ENTERPRISE IN UKRAINE

Summary

The agricultural insurance market participants are considered in the article. The performance results of insurance companies engaged in agricultural insurance are characterized. The current state of agricultural insurance market in Ukraine is analyzed. Also Agricultural Insurance Pool and its financial performance are examined.

Keywords: insurance company, insurance contract, insured area, premium, insurance services.

УДК 336:378.3

Єрфорт О. Ю.

Єрфорт І. Ю.

Донбаська державна машинобудівна академія

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПОСЛУГ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Виокремлено фінансові чинники, які мають значний вплив на якість послуг вищої освіти в Україні. Розглянуто існуючий стан фінансового забезпечення ВНЗ і виокремлено основні напрями вдосконалення системи фінансування вищої освіти як щодо залучення, так і щодо використання коштів з метою підвищення якості вищої освіти.

Ключові слова: якість послуг вищої освіти, фінансове забезпечення ВНЗ, ефективне витрачання коштів на рівні ВНЗ.

Постановка проблеми. За скрутних для української вищої освіти обставин – дефіциту бюджету, зменшення чисельності випускників шкіл під впливом демографічного фактора, посилення конкуренції з боку іноземних університетів – обов'язковою умовою для виживання і розвитку вітчизняних державних вищих навчальних закладів (далі – ДВНЗ) є підвищення якості освітніх послуг.

Впровадження ринкових механізмів у сектор вищої освіти, яке розпочалося в Україні у 90-х роках ХХ століття, з одного боку, дозволило зберегти і відновити матеріально-технічний і кадровий потенціал ДВНЗ, але, з іншого боку, спричинило різке падіння якості вищої освіти через зниження вимог до рівня підготовки студентів. Жорстка фінансова залежність ДВНЗ від коштів студентів, які навча-

ються на платній основі, зменшення кількості навчальних годин на вивчення багатьох фундаментальних дисциплін, низький рівень оплати праці рядових науково-педагогічних працівників (на фоні їхнього високого навантаження) у багатьох ВНЗ протягом досить тривалого часу – це ті руйнівні тенденції, які вкрай негативно позначилися на якості підготовки у ВНЗ. Результатом стало поширення й укріплення корупційних механізмів у секторі вищої освіти, перетворення навчального процесу у ВНЗ на «продаж» дипломів тим, хто має кошти для оплати навчання.

У довгостроковій перспективі така політика є руйнівною як для окремих ВНЗ (оскільки має наслідком поступовий занепад через втрату ними позитивного іміджу постачальників якісних освіт-

ніх послуг), так і для системи вищої освіти в цілому (оскільки сформовані корупційні механізми дуже важко викоринюється, стаючи головною перешкодою на шляху реалізації стратегії підвищення якості і конкурентоспроможності вищої освіти).

Завданням держави у цьому контексті є забезпечення умов, зокрема фінансових, для відновлення якості вітчизняної вищої освіти і підвищення на цій основі її конкурентоспроможності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фінансового забезпечення вищої освіти достатньо детально розглядалися українськими і зарубіжними науковцями, зокрема Т.М. Боголіб, С.В. Даниленко, О.А. Краттом, О.В. Лютою, О.М. Робак, О.Л. Шашкевичем, С.А. Беляковим, Т.Л. Клячко.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Подальшого опрацювання потребують питання розвитку фінансового забезпечення вищої освіти в напрямі підвищення якості освітніх послуг в Україні і зупинення руйнівних процесів у цьому важливому для економіки і суспільства секторі.

Ціль статті. Метою статті є визначення основних напрямів вдосконалення системи фінансування вищої освіти у контексті завдання підвищення якості освітніх послуг в Україні.

Виклад основного матеріалу. Під якісною вищою освітою розуміємо комплекс освітніх послуг, які надаються ВНЗ і забезпечують передачу студентам знань, використання яких за сприятливої макроекономічної та інституційної ситуації призводить до збільшення валової доданої вартості у країні та поліпшення екологічних умов (на основі впровадження інновацій і «зелених» технологій), а також створює позитивні соціальні ефекти. Навіть якщо інституційні умови або макроекономічна ситуація не є сприятливими, позитивні ефекти від вищої освіти не нівелюються повністю: вони забезпечують зменшення негативного впливу кризових явищ і сприяють швидшому їх подоланню.

Якість освітньої послуги залежить від освітніх програм, кваліфікації викладачів, матеріально-тех-

нічної бази ВНЗ, доступу до сучасних інформаційних і аналітичних баз даних, а також мотивації викладачів і студентів. Проекція цих складових якості на площину фінансування доводить, що для реалізації завдання підвищення якості освітніх послуг система фінансування вищої освіти повинна забезпечувати:

- по-перше, своєчасне надходження до ВНЗ коштів, достатніх для проведення всіх необхідних поточних і капітальних видатків;

- по-друге, раціональне використання всіх ресурсів на рівні ВНЗ;

- по-третє, відносну фінансову незалежність ВНЗ від коштів студентів.

Необхідно також наголосити на важливості досягнення рівномірно високого рівня якості підготовки у ДВНЗ по всіх регіонах країни, а не закріплення і культивування системи кращих і гірших ВНЗ. Тому рівень бюджетного фінансування по різних ДВНЗ у розрахунку на одного студента (по ідентичних спеціальностях) не повинен значно відрізнятись.

Дані щодо середніх показників фінансування по ВНЗ МОН України (без урахування витрат на стипендіальне забезпечення та інші обов'язкові виплати студентам, які згідно з діючим законодавством здійснюються з бюджету через ВНЗ) свідчать про таке (табл. 1):

1) показники прямого питомого фінансування¹ за рахунок коштів загального фонду є нижчими (як мінімум на 14%), ніж відповідні показники за рахунок коштів спеціального фонду бюджету (гр. 11-13 табл. 1);

2) щорічне зростання показників загального питомого фінансування (за рахунок коштів обох фондів) у постійних цінах (гр. 13 табл. 1) відбувається переважно за рахунок надходжень із спеціального фонду;

3) показники прямого питомого фінансування за рахунок загального фонду бюджету не є стабільними і у деяких роках можуть знижуватися (гр. 11 табл. 1).

Зважаючи на те, що спеціальний фонд ВНЗ представлений переважно надходженнями від

Таблиця 1

Динаміка показників фінансування по ВНЗ МОН України у 2009–2013 рр.²

Рік	Сума загального фінансування, (млн грн) за рахунок коштів фонду:		Сума прямого фінансування, (млн грн) за рахунок коштів фонду:		Приведений контингент осіб ³ , що навчаються (тис. осіб) за рахунок коштів фонду:		Сума прямих питомих витрат (тис. грн) за рахунок коштів фонду:					
	загального	спеціального	загального	спеціального	загального	спеціального	у поточних цінах			у цінах 2009 року		
							загального	спеціального	разом	загального	спеціального	разом
2009	7342,5	4156,0	4712,7	4156,0	534,4	379,9	8,8	10,9	9,7	8,8	10,9	9,7
2010	8934,4	4679,5	6027,0	4679,5	530,4	359,6	11,4	13,0	12,0	10,0	11,4	10,5
2011	9345,1	5340,0	5783,2	5339,9	529,9	335,2	10,9	15,9	12,9	8,4	12,2	9,9
2012	11952,5	6605,0	7457,9	6605,0	574,8	335,8	13,0	19,7	15,4	9,2	14,0	11,0
2013	13190,0	6423,4	8877,9	6423,4	591,1	330,8	15,0	19,4	16,6	10,3	13,4	11,5

Джерело: складено авторами з використанням індексів-дефляторів ВВП на основі даних [1; 2]

¹ Під *прямим фінансуванням* ВНЗ розуміємо обсяг фінансування, що надходить до ВНЗ за вирахуванням трансфертних і обов'язкових компенсаційних виплат студентам; під *питомим фінансуванням* розуміємо пряме фінансування в розрахунку на одну особу, що навчається у ВНЗ (в еквіваленті студентів денної форми навчання).

² Дані у таблиці 1 наведено по КПК 2201150 «Підготовка кадрів ВНЗ I і II рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики», 2201160 «Підготовка кадрів ВНЗ III і IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики».

³ Приведений контингент осіб, що навчаються у ВНЗ – кількість осіб, що навчаються у ВНЗ в еквіваленті студентів денної форми навчання.

плати за навчання студентів, можна констатувати, що умова відносної фінансової незалежності ВНЗ від коштів студентів не виконується.

Показники питомого фінансування вищої освіти в Україні є значно нижчими, ніж у розвинувих країнах, а також багатьох країнах СНД (рис. 1).

Це значно ускладнює завдання ВНЗ щодо зайняття гідних позицій на міжнародному ринку освітніх послуг і конкуренції з іноземними ВНЗ.

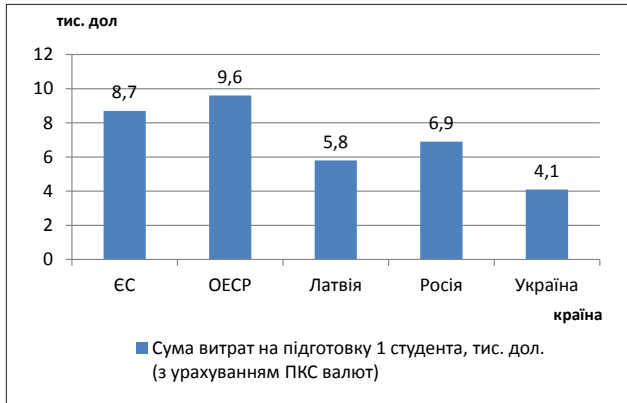

Рис. 1. Витрати на підготовку одного студента у ВНЗ різних країн⁴

Джерело: розроблено авторами на основі даних [1; 3, с. 215; 4]

На сьогоднішній день на теоретичному і практичному рівнях проблема визначення мінімального рівня фінансування, за якого ВНЗ може забезпечувати якісні послуги вищої освіти, не є вирішеною. У цілому чим більше коштів отримує ВНЗ, тим кращі фінансові можливості він має для поліпшення якості освітніх послуг (зокрема, впровадження новітніх освітніх програм, оновлення матеріально-технічної бази, зменшення рівня навантаження викладачів тощо). Навіть розвинуті країни ще не досягли того рівня фінансування університетів, за якого додаткові вкладення перестають бути ефективними для підвищення якості освіти.

В Україні як орієнтир для визначення середнього показника прямого питомого фінансування по ВНЗ (за рахунок бюджетних коштів), який повинен забезпечуватися для реалізації постав-

леної мети підвищення якості освітніх послуг, можна брати відповідний показник фінансування у провідному українському ВНЗ – Київському національному університеті імені Т. Шевченка. Достатньо високий рівень бюджетного фінансування (приблизно удвічі більший, ніж в середньому по ВНЗ МОН України III-IV рівнів акредитації) дозволяє цьому ВНЗ зберігати та покращувати освітній потенціал, залишаючись на перших позиціях рейтингів вітчизняних ВНЗ.

Для забезпечення такого ж рівня фінансування в середньому по ВНЗ III-IV рівнів акредитації МОН України щорічно необхідне додаткове бюджетне фінансування у сумі 6,8 млрд грн⁵ (табл. 2). Ця сума складає 22,7% від обсягу видатків на вищу освіту із загального фонду бюджету (який у 2013 році дорівнював 30,0 млрд грн).

Підвищення рівня бюджетного фінансування повинно відбуватися, перш за все, за рахунок освітлення тіньового сектора вітчизняної економіки (який за різними оцінками складає 25-45% ВВП [5], що набагато більше, ніж у багатьох інших країнах [6]), а також на основі практичних кроків в напрямі реалізації стратегії інноваційного розвитку української економіки (яка вже багато років декларується державними лідерами). Ці заходи є цілком реальними і залежать від політичної волі керівництва країни.

Крім цього, для збільшення фінансування ВНЗ і зменшення ступеня їх фінансової залежності від коштів студентів необхідно розширювати джерела фінансування на основі залучення коштів підприємств, меценатів, іноземних держав і студентів.

Значний потенціал у плані залучення коштів бізнесу до сектору вищої освіти криється у розвитку системи безперервної освіти на базі ВНЗ (оскільки бізнес на добровільних засадах завжди більш охоче буде вкладати кошти у підготовку власних співробітників, ніж просто студентів). Розширення контингенту іноземних студентів передбачає необхідність розвитку програм викладання дисциплін іноземною мовою у всіх ВНЗ (для чого необхідно забезпечувати масову мовну підготовку для всіх українських викладачів), а також підвищення іміджу вітчизняних ВНЗ на міжнародному ринку вищої освіти.

Таблиця 2

Деякі показники фінансування ВНЗ за бюджетними програмами 2201160 і 2201280 у 2013 році

Показник	Значення по програмах:			
	2201160 «Підготовка кадрів ВНЗ III-IV рівнів акредитації»		2201280 «Підготовка кадрів Київським національним університетом імені Тараса Шевченка»	
	фонди:			
	загальний	спеціальний	загальний	спеціальний
Приведений контингент осіб, які навчаються у ВНЗ (студентів, аспірантів, докторантів), тис. осіб	412,7	260,5	13,6	5,6
Обсяг фінансування (за вирахуванням трансфертних і обов'язкових компенсаційних виплат студентам), млн грн	7089,04	5718,1	458,4	311,6
Витрати на підготовку одного приведенного студента на рік (по джерелах фінансування), тис. грн	17,2	22,0	33,7	55,6
Витрати на підготовку одного приведенного студента на рік (за рахунок коштів обох джерел), тис. грн	19,0	40,1		

Джерело: складено автором на основі даних [1]

⁴ Для України показник фінансування перераховано за курсом 4,23 грн за 1 дол. ПКС [4].

⁵ (33,7 тис. грн – 17,2 тис. грн) × 412,7 тис. чол. = 6809,6 (млн грн)

Усі ресурси, що надходять до ВНЗ, повинні використовуватися ефективно. В іншому випадку збільшення рівня фінансування не буде забезпечувати підвищення якості освітніх послуг.

Діючим законом «Про вищу освіту» [7] передбачено широку автономію ВНЗ, зокрема щодо питань розпорядження фінансовими ресурсами. В цілому це є позитивним явищем, оскільки вирішення багатьох питань переноситься на рівень керівників ВНЗ, де вони можуть бути розв'язані найбільш швидко та ефективно.

Водночас державі не варто повністю «абстрагуватися» від того, що робиться на рівні кожного ВНЗ, і повністю покладатися лише на розсуд ректорів. Занепад внаслідок неефективного управління будь-якого ДВНЗ є втратою не лише для працівників, які залишаються без роботи, але й для держави і суспільства в цілому (у власності яких цей ВНЗ знаходиться). Вітчизняні ВНЗ ще не мають серйозного досвіду довгострокової успішної роботи в умовах високого рівня автономії, як, наприклад, ВНЗ у розвинутих країнах, за зразком якових реформується система вітчизняної вищої освіти. Тому в Україні розширення автономії ВНЗ, зокрема щодо питань управління фінансами, повинно відбуватися поступово, під державним наглядом. У рамках діючого законодавства існують серйозні ризики нераціонального використання коштів на рівні ВНЗ, особливо це стосується видатків на оплату праці, і тому деякі моменти повинні достатньо жорстко регулюватися і контролюватися державою.

Так, на сьогоднішній день особливого державного нагляду потребує політика керівників ДВНЗ щодо оплати праці у підконтрольних їм державних установах. Необхідним є державний контроль за виконанням вимог щодо пріоритетності забезпечення обов'язкових виплат працівникам ДВНЗ (зокрема, повного розміру доплат за наукові ступені і вчені звання науково-педагогічним працівникам, індексації) над стимулюючими і заохочувальними (зокрема, преміями, надбавками за складність і напруженість у роботі тощо). Повинні бути заборонені будь-які стимулюючі виплати за

умов відсутності фінансових ресурсів для забезпечення у повному обсязі всіх обов'язкових.

ДВНЗ є єдиною системою, і ефективність його функціонування повинна впливати на рівень оплати праці всіх без винятку працівників, зокрема керівників. У цьому контексті варто законодавчо пов'язати максимальний рівень стимулюючих виплат керівному складу ВНЗ з середнім рівнем оплати праці рядових працівників ВНЗ.

Необхідним є також встановлення єдиних мінімальних нормативів часу на проведення різних видів навчальної, наукової, виховної та інших видів робіт, оскільки їх неадекватне скорочення у деяких ДВНЗ необґрунтовано підвищує навантаження на викладачів, що суперечить стратегії підвищення якості освітніх послуг.

Висновки та пропозиції. Таким чином, підвищення якості та ефективності української вищої освіти в цілому і кожного ВНЗ зокрема є об'єктивною необхідністю, без якої подальше існування цього сектору і виконання ним своїх функцій є досить сумнівним. Якість вищої освіти залежить не лише від ВНЗ, але і від суспільних цінностей, стану економіки у країні, ситуації у секторах початкової і середньої освіти. Якщо виокремити фінансові чинники, що впливають на якість освіти і залежать безпосередньо від організації системи фінансування сектору вищої освіти, то головними з них будуть: рівень фінансування і структура джерел фінансування ВНЗ; механізми, що забезпечують ефективність витрачання коштів на рівні кожного ВНЗ.

Аналіз існуючої системи фінансового забезпечення довів, вона не є досконалою як щодо залучення коштів до вищої освіти, так і щодо їх витрачання всередині системи.

Поліпшення ситуації вимагає, по-перше, проведення заходів щодо збільшення рівня державного фінансування по всіх ДВНЗ, розширення залучення до сектору вищої освіти коштів підприємств, спонсорів, іноземних студентів, і, по-друге, поліпшення механізмів для ефективного витрачання коштів на рівні ВНЗ, зокрема, вдосконалення нормативного забезпечення та посилення при необхідності державного контролю.

Список літератури:

1. Звіти про виконання паспортів бюджетних програм за 2007–2013 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/ua/activity/Ministry_budget/>.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://ukrstat.gov.ua/>>.
3. Education at a glance 2014. OECD Indicators – OECD publishing, 2014. – 566 p.
4. WorldBank. PPP conversion factor [Electronic resource]. – Access mode : <<http://data.worldbank.org/indicator/PA.NUS.PPP>>.
5. Тіньова економіка в Україні: масштаби та напрями подолання: аналіт. доп. / Т.А. Тищук, Ю.М. Харазішвілі, О.В. Іванов ; за заг. ред. Я.А. Жаліла. – К. : НІСД, 2011. – 96 с.
6. Welcome to the dark side: GDP revision and the non-observed economy [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bruegel.org/2015/03/welcome-to-the-dark-side-gdp-revision-and-the-non-observed-economy/>.
7. Закон України від 01.07.2014 «Про вищу освіту» № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>>.

Ерфорт О. Ю., Ерфорт И. Ю.

Донбасская государственная машиностроительная академия

ОРГАНИЗАЦИОННО-ФИНАНСОВЫЕ АСПЕКТЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА УСЛУГ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ

Резюме

Выделены финансовые факторы, существенно влияющие на качество услуг высшего образования в Украине. Рассмотрена нынешняя ситуация в системе финансового обеспечения вузов и выделены основные направления ее улучшения как в плане привлечения финансовых ресурсов, так и в плане их использования с целью повышения качества высшего образования.

Ключевые слова: качество услуг высшего образования, финансовое обеспечение ВУЗов, эффективное расходование средств на уровне ВУЗов.

Yerfort O. Iu.
Yerfort I. Iu.
Donbass State Engineering Academy

ORGANIZATIONAL AND FINANCIAL ASPECTS OF IMPROVING THE SERVICE QUALITY OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE

Summary

The authors marks out financial factors that significantly influence the quality of higher education in Ukraine. The article provides the insight into the current situation in the system of higher education institutions financing. The article determines the key steps that must be done with regard to expanding financial sources as well as improving the efficiency of expenditures to raise the quality of higher education. **Keywords:** quality of higher education service, financing of higher education institutions, effective higher education institutions spending.

УДК 336.71:338

Іршак О. С.
Львівський національний університет імені Івана Франка

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВ

У статті досліджено сутність «банківської кризи» та визначено основну модель її виникнення. Запропоновано методику дослідження динаміки індексу натиску на банківський сектор та обґрунтовано напрями її покращення. Розглянуто методику дискримінантного аналізу для прогнозування банківських криз та виділено її особливості.

Ключові слова: банківське прогнозування, банківські ризики, фінансова стабільність, банківська криза, індикатори банківських криз.

Постановка проблеми. Враховуючи процес структурної перебудови економічної системи України та її інтеграцію у світовий економічний простір, надзвичайно актуальною стає проблема забезпечення фінансової стійкості банківського сектору. Серед інструментів моніторингу стійкості банківських установ особливе місце займає прогнозування кризових ситуацій у банківництві, метою якого є розроблення заходів щодо усунення негативних наслідків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню специфіки розвитку моделей прогнозування кризових явищ у вітчизняному банківництві присвячено праці Г.В. Беленька, О.М. Діденко, О.В. Кот та ін. Серед зарубіжних науковців варто відзначити таких, як О. Буркарт, Ю. Хаген та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Відсутність єдиної точки зору вчених щодо методики прогнозування, яку б задовольняли вимоги сучасного банківництва, обумовлюють актуальність подальших досліджень, зокрема цієї статті.

Мета статті. Головною метою даного дослідження є визначення напрямів покращення методики прогнозування фінансової стабільності та банківських криз.

Виклад основного матеріалу. Одним із основних наслідків світової фінансової кризи є зниження довіри до банківської системи в цілому, яке супроводжується зменшенням депозитної бази банківських установ (відтоком депозитів із банківської системи), зростанням проблемних кредитів, зниження ліквідності банківської системи. Тому для усунення негативних наслідків фінансової кризи необхідно забезпечити розроблення ефективних інструментів управління банківництвом.

Проблеми стійкості національної банківської системи було вперше досліджено американським

ученим Х. Мінскі у 1977 році. Прийнято розділяти два види банківських криз:

1) «набіг на банки» (*bank runs*), який охоплює тільки декілька окремих банків, серед яких можуть бути і найбільші банківські установи;

2) «банківська паніка» (*bank panics*), коли кризові явища охоплюють не тільки всю банківську систему, але і національну систему розрахунків і платежів.

Варто зауважити, що банківська паніка часто виникає внаслідок набігу на банки у випадку, коли інструменти подолання банківської кризи та підтримання проблемних банків виявились не достатньо дієвими.

Відповідно до визначення МВФ, ситуацію, в якій набіги на банки та масові банкрутства змушують банки призупинити обслуговування своїх зобов'язань та/або змушують владу провести масштабне втручання у банківську систему, називають банківською кризою.

Діяльність банків постійно пов'язана з численними ризиками. Тому важливим завданням у контексті підтримки стабільності банку є оцінювання ризиків та прогнозування кризи. Створення та впровадження ефективних систем антикризового та ризик-менеджменту на мікрорівні, що дозволяє оцінити валютні, кредитні, операційні, процентні ризики, ризик ліквідності та інші основні загрози банківській діяльності, є важливим напрямком прогнозування. З точки зору макрорегулювання, важливим є періодичне здійснення оцінки ймовірності системних банківських криз. Так, національні регулятори банківських систем розвинутих країн поступово розробляють та впроваджують у практику моделі діагностики кризових явищ у діяльності банківської системи з метою виявлення економічних і фінансових слабких сторін та вразливостей [3, с. 152].